

Prezentív halál

Képzelték el a következőt. Fényes, tavasz eleji délelőtt; egy pirosposzsgás, ötven év körüli férfit, élvezve az életet, ráérősen, megfontoltan sétál. Egyszerre: tömeg, csődület. Emberek mutogató karja, nyugtalan, kopott madárszárnyként föl-le süllyedő válla... a pirosposzsgás ember meghalt. Ott, az utcán, egy lottóárus és egy erkölcsrendészetileg ismeretes hölgy között, ahogy mondani szokás, utólérte a Halál. És az arca, mint a Jonathán-alma, és szép kövér, és a ruhája első osztályú konfekció, legalább ezer-háromszáz forint. És mégis: utólérte a Halál.

Fölkerül a Mennyeckbe.

Bevezetik a nyilvántartóba, hogy felvegyék adatait. De ő most nem hajlandó válaszolni, ő most dühödött, ordít. Csak azt nem érti, ez azért közben átvillant a dühösségén is, hogy a mennyei tisztviselők mind átlátszóak, mint az üveg, valami sárgás derengéssel. Mondjuk, mint a jénai üveg. De ez csak arra jó, hogy kitessék szívékből a kétely, amellyel minden szavát fogadják.

— Hogy kerültem én ide, miért kerültem én ide? — ordít.

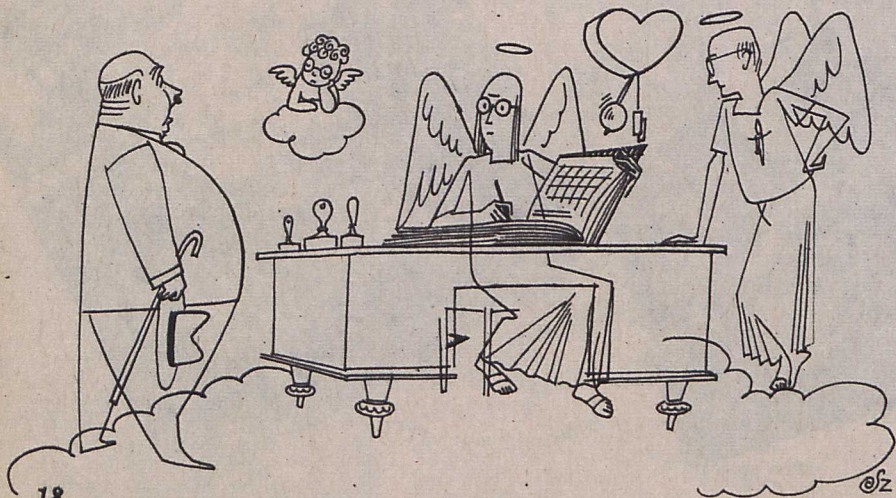
— Mert elhúnyt, tisztelt Megboldogult.

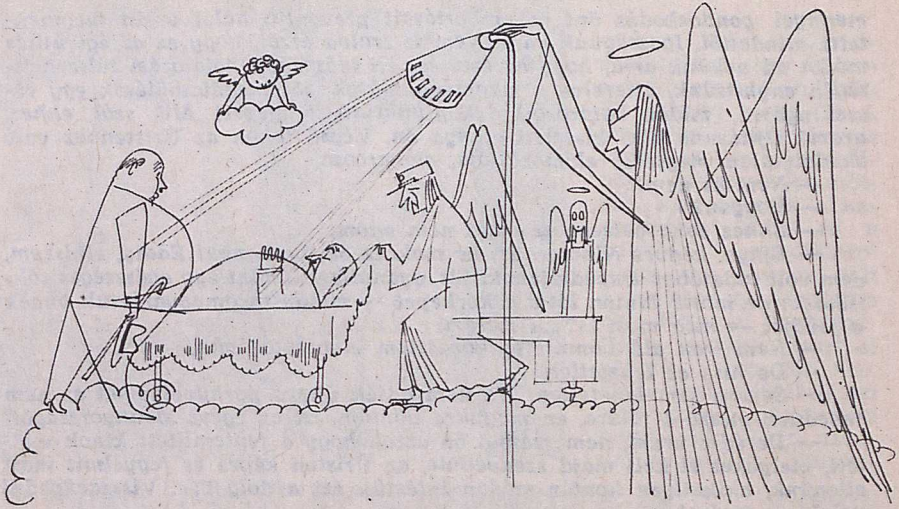
— De az előbb még az utcán jártam, gusztusom támadt egy narancsra, egy molett nőre, sorban akartam állni jegyért Maria Schell új filmjéhez...

— Ez a múlt. Hogy úgy mondjam, az ön hattyúdala. Ha ön nevezetes személyiség volt — és itt a nyilvántartó előadói rangban lévő anygala gúnyosan összenézett egy segédírnok-angyallal — egyszerűen: ha ön érdemes arra, majd mindezt följegyezi önről az utókor.

— Esetleg — vetette közbe aeol-hárfa hangján egy idősebb égi tisztviselő — esetleg lesznek külön monográfusai.

— De uraim, én már nagyon unom ezt a sok szófecsérlést! Hogyan mertem én meghalni, vagyis hogyan merészkedtek engem kivonni, igen, egyszerűen kivonni a forgalomból, mint egy inflációs pénzt, amikor én még fizetőképese vagyok és fizettem a társadalomnak, a jognak, a szerelemnek, az esztétikai örömöknek, a gasztronómiai kútforrásoknak... és — tette hozzá nem létező homlokát dörgölve — és ilyenkor, kora délután iszom harmadik feketét: én koffein nélkül nem bírom, nem bírom, értik!

És a tekintete a falórára siklik és látja: a falon az óra helyett egy szív ketyeg. Homlokán, melyről mondtuk, hogy nincs, képzeletbeli veríték üt ki.

— Kedves Megboldogult, szíveskedjék megnyugodni.

A mennyei előadó felölti szemüvegét, voltaképpen egy idő előtt meghalt ifjú kék szemét tartja maga elé és azon keresztül vizsgálódik.

— Kérem, kartárs — mondja az egyik altiszt-angyalnak — hozassa föl az Archivumból ennek az úrnak földi porhüvelyét. — A bejegyzés fölé hajol — Rákoskeresztúr, 97. parcella, 10. sor, 14. szám. Stimmel?

— Raktározási szám? — kérdi pedánsan az altiszt-angyal.

Megint hosszú keresgélés.

— 1958 per április, egyes számú Mennyei Rendelkezés.

— Mi az, hogy... mi az, hogy...

— Idejében, kedves Nincsen úr, majd erről is felvilágosítjuk.

A lift ismert elektromos bűgása zenél a mennyei csendben. Az altiszt egy kerek asztalon betolja Nincsen úr földi porhüvelyét, szemében egy könnyet dörgöl szét, s markát, nyilván borra valóért, Nincsen úr felé nyújtja.

A Megboldogult némán, döbbsen áll, míg az angyali tisztviselők kárörvendve nézik. Hogy neki ilyen csipkézett szélű volt a füle? Hogy halottaiban kiserkedt szakálla nem szőke, de vörös? Hogy az arcán az utolsó délelőtt derűjének hártvás viaszlenyomata helyett undor, kétely, gyűlölet?

De nincs módja szóhoz jutni. A hivatalvezető fénykévés lámpát irányít a testre, s az egyszerűen éppoly átlátszó lesz, mint maguk az angyaloké.

— Ért ön valamit az anatómiához? — kérdi a hivatalvezető.

— Hát éppen csak az alapfogalmakat... szív, tüdő, vese, máj...

— Alljunk csak meg, kérem. Máj. Látja ezt a barna dolgot itt? Ez az ön mája. És látja, itt, a jobb oldalon, ezt a sárga, feltűnően sárga gumót? Az nem egyéb ott, szedje össze magát, mint egy eléggé körülhatárolható rákos folyamat. Önt tehát az egyes számú Mennyei Rendelkezés alapján el kellett mulasztanunk.

— Egyes számú... egyes számú... számú... egyes...

— Igen. Ez a preventív halál.

Diadalmas csend.

— Önnek, jó uram, négy éve lenne, mindössze négy esztendő. Ez, az idő előrehaladásával, fokozódó ktnokkal tetéződnék. Betegállományi ideje lejártá után rokkantsági százalékolás. Számítsa ki, uram! Teljes improduktív lét. Nyűg a társadalom nyakán. Nyűg önnönmagának. Ezért, jó uram, a

mennyei gondoskodás önt és embertásait preventív halál útján megmen-
tette mindettől. Igazságunk van? Nem is szólva arról, hogy ez az égi újítás
módot ad nekünk arra, hogy az őszi és téli időszakok halálozási túlterhel-
ségén enyhítsünk, átterelve a megboldogulások, sőt megdicsőülések egy ré-
szét nyárra, midőn határozott dekonjunkúra fenyeget! Mit szól ehhez,
uram? Újításunk első kísérleti alánya ön. Végső fokon az Uristenhez való
akadálytalan megterés előmozdítója, előharcosa.

— Nem és nem!

— Hogyan?

— Ehhez soha beleegyezésemet nem adom.

— Ejnye, kedves Nincsen úr, be makacs ön, be konok! Eddig, elhiszem,
nem volt tudatában tragédiájának. Élt, gyanútlanul, mint egy egészséges tök-
filkó... de most? Midőn látja a kórképet — midőn megmagyaráztuk önnek
a jövőjét — még most is? ... Kérem.

— Nem írok alá semmit és követelem elbocsátásomat.

— De hisz ez lehetetlen...

— Semmi sem lehetetlen! Ha nem adják vissza porhüvelyemet és nem
engednek vissza a földre, én magukra döntöm ezt az egész Mennyszágot!

— De édes uram, nem számol ön azzal, hogy a fentemlített kínok mel-
lett, melyeket el kell majd szenvednie, az Uristen képes és fegyelmet indít
ellenünk, akik ilyen kontár módon intéztük ezt a dolgot... Visszaengedni
valakit a földre!...

— Engem a maguk fegyelmije nem érdekel. Én élni akarok.

— Felfoghatatlan. Betegen, nyomorultul?

— Igen.

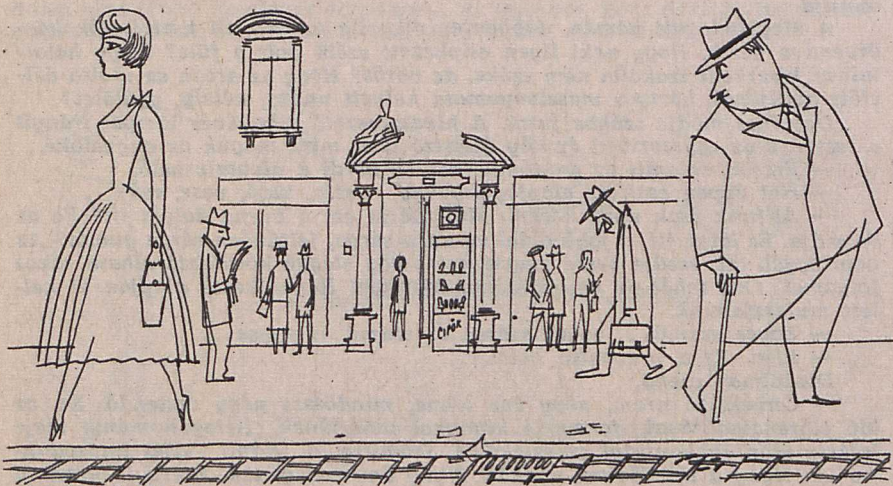
— Közköltségre? Ingyenes kórházi kezeléssel?

— Még úgy is!

— Annak ellenére, hogy itt nálunk mennyei gondoskodásban
részesülne?

— Igen, igen, igen! Megyek!

És néhány perc múlva megint a Körúton sétált ez a konok ember.
A májába mintha villámnyi fájdalom hasitana. Végigsimitott a kritikus
ponton, először elsápadt, majd elmosolyodott. „Még négy évem van, négy
teljes évem, ki mondhatja ezt önmagáról biztonsággal?” — gondolta elége-
deiten. „És közben az is megtörténhet — fűzte tovább —, hogy eltörlik a
preventív halált, mint ami csődöt mondott, fennakadt egy zátonyon: az
életöszönön.” Ismét tovább ment, hosszan végigmért egy nőt és megint
csak elmosolyodott.

Szűr-Szabó József rajza